

Korkein hallinto-oikeus
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Asia

Valituslupahakemus ja valitus Helsingin hallinto-oikeuden päätöksestä

Valituksen kohteena oleva päätös

Helsingin hallinto-oikeuden päätös jätehuoltoasiaa koskevasta valituksesta (pätös nro 5495/2023 29.9.2023, dnro 1858/03.04.04.19/2022).

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Hallinto-oikeuden päätös on saapunut Loviisan kaupungin kirjaamoon 29.9.2023. Valitusaika päättyy 29.10.2023, jolloin valituslupahakemus ja valitus on jätettävä viimeistään maanantaina 30.10.2023.

Muutoksenhakija

Loviisan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen (rakennus- ja ympäristölautakunta).

Vaatimukset

Muutoksenhakija vaatii kunnioittavasti, että korkein hallinto-oikeus:

- 1) myöntää asiassa valitusluvan;
- 2) kumoaa Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen ja
- 3) antaa ennakkoratkaisun siitä, miten voimassa olevan jätelain mukaista asumisen määritelmää tulisi vastaavissa tapauksissa tulkita.

PÄÄTÖKSESTÄ LYHYESTI

Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta (8.3.2022 § 16) on asettanut Esperi Care Oy:lle jätelain 126 §:n perusteella päävelvoitteen, jonka mukaan yhtiö velvoitetaan liittymään kunnan järjestämään jätehuoltoon viipymättä, kuitenkin viimeistään 1.4.2022 mennessä. Päävelvoite koskee osoitteessa Pajutie 2 sijaitsevassa Pajunkissan hoitokodissa syntyviä jätteitä, jotka on luovutettava kunnan järjestämään jätehuoltoon. Päävelvoitteen tehosteeksi lautakunta on määrännyt jätelain 129 §:n ja uhkasakkolain 6 §:n mukaisen juoksevan uhkasakon päävelvoitteen noudattamatta jättämisestä. Uhkasakko muodostuu 1 000 euron peruserästä ja jokaisesta asetetun määräajan jälkeisestä seuraavaa yhtä kalenterikuukautta koskevasta 600 euron suuruisesta

lisäerästä. Lautakunta on lisäksi määrännyt, että hallintopakkomääräystä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen päätä toisin.

Helsingin hallinto-oikeus on Esperi Care Oy:n valituksesta kumonnut Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen. Hallinto-oikeus on todennut, että Pajunkissan Hoitokodin tehostetussa palveluasumisessa on katsottava olevan kysymys yksityisestä sosiaalipalvelusta. Toiminnassa syntyvän jätteen ei ole siten katsottava olevan jätelain 32 §:n 1 momentissa 1 kohdassa tarkoitettua asumisessa syntyvää jätettä, vaan sosiaali- ja terveystaloudessa syntyvää jätettä. Pajunkissan Hoitokodin jätteet kuuluvat jätteen haltijan järjestämistä vastuulle. Näin ollen Esperi Care Oy:n Pajunkissan Hoitokoti ei ole velvollinen liittymään kunnallisen jätehuollon piiriin.

VALITUSLUPAHAKEMUS

Valituslupahakemuksen peruste

Muutoksenhakija pyytää kohteliaimmin, että korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan otsikkoasiassa. Muutoksenhakija katsoo, että lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa ja oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi.

Valituslupahakemusta perustelevat seikat

Päätös, johon tässä kirjelmässä haetaan muutosta, on ristiriidassa aiemman, toisen vastaavaa asiaa koskevan hallinto-oikeuden päätöksen kanssa (Vaasan hallinto-oikeus, Dnro 20348/03.04.04.19/2020 – valituksen liitteenä) alla ilmenevillä perusteilla. Tämän vuoksi katsomme vähintään toisen yllä mainituista valituslupaperusteista täyttyvän. Tässä valituksessa vedotaan ensisijaisesti oikeuskäytännön ja lain soveltamisen yhtenäisyyteen sekä lain soveltamiseen muissa samankaltaisissa tapauksissa. Jätelain 32 §:ssä tarkoitettua asumisen käsitteen laajuudesta ei ole olemassa aiempaa korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisukäytäntöä.

Asiassa on kyse jätelain 32 § 1 momentin 1 kohdan tulkinnasta niin kutsuttujen palveluasumisen eri muotojen kontekstissa. Lainkohdan mukaan:

Kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:

1) vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien kotitalouden pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte;

Kysymys asiassa liittyy siihen, miten termejä ”asunto”, ”asuntola” ja ”(muu) asuminen” on tulkittava, ja minkä seikkojen perusteella voidaan päätellä, onko kyse jostain lainkohdassa listatuista asumisen muodoista, kun kyse on nk. palveluasumiseen käytetyistä yksiköistä/rakennuksista. Tältä osin valituksen kohteena oleva päätös on ristiriidassa aiemmin mainitun Vaasan HAO:n päätöksen kanssa. Valituksen kohteena olevan Helsingin HAO:n päätöksen mukaan:

Jätelain 32 §:ssä luetellaan ne jätteet, joiden osalta jätehuollon järjestäminen kuuluu kunnan vastuulle. Jätelain muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 195/2017 vp) 32 §:n yksityiskohtaisista perusteluista ilmenee, että kunnan jätehuollon järjestämisvastuulta on lainmuutoksen voimaantulon 1.1.2019 myötä poistunut aiemmin pykälän 1 momentin 2 kohdassa mainittu sosiaali- ja terveystaloudelliset ja koulutustoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte, mutta 1 kohdassa mainittu asumisesta syntyvä yhdyskuntajäte säilyisi kunnan vastuulla. Sen ratkaisemiseksi, kuuluuko edellä kuvatusta yksityisestä tehostetun palveluasumisen yksiköstä syntyvä jäte Loviisan kaupungin vastuulle ja onko rakennus- ja ympäristölautakunta siten voinut velvoittaa Esperin Care Oy:n valituksenalaisella päätöksellään liittymään kunnan järjestämään jätehuoltoon, hallinto-oikeuden on asiassa arvioitava, onko mainitusta toiminnasta syntyvä jäte sosiaali- ja terveystaloudellista vai jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua asumisesta syntyvää jätettä.

Sen määrittelemiseksi, mikä on luettava yksityiseksi sosiaalipalveluksi, voidaan ottaa tukea muualta lainsäädännöstä ja ympäristöministeriön jätelakioppaasta. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 3 §:n 1 kohdan mukaan yksityisillä sosiaalipalveluilla tarkoitetaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:ssä mainittuja sosiaalihuollon palveluja, joihin on valituksenalaisen päätöksen antamisen aikaan lukeutunut muun muassa kotihoito, asumis- ja laitospalvelut. Yksityisillä sosiaalipalveluilla tarkoitetaan ympäristöministeriön jätelakioppaan mukaan esimerkiksi ikääntyneiden ja vammaisten hoitolaitoksia.

Jätelain säätämistä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 199/2010 vp) on puhuttu asumisesta syntyvästä jätteestä kotitalousjätteenä, mutta laissa ei ole tarkemmin määritelty, mitä asumisella laissa tarkoitetaan. Sikäli kuin nyt kysymyksessä olevan toiminnan luonnetta voitaisiin pitää jonakin jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa lueteltuna asumisen muotona, rinnastuisi se lähimpänä kohdassa mainittuun asuntolassa asumiseen. Ympäristöministeriön jätelakioppaan mukaan asuntoloilla tarkoitetaan kuitenkin tilastokeskuksen toimialaluokituksen (55901) mukaan oppilaskoteja, sisäoppilaitosten asuntoloita, opiskelijoiden ja työntekijöiden asuntoloita ja täysihoitoloita.

Hallinto-oikeus toteaa, että Pajunkissan Hoitokodin tehostetussa palveluasumisessa on, kun otetaan huomioon sen toiminnan luonteesta asiassa esitetty selvitys ja edellä tarkoitettut määritelmät, katsottava olevan kysymys yksityisestä sosiaalipalvelusta. Toiminnassa syntyvän jätteen ei ole siten katsottava olevan jätelain 32 §:n 1 momentissa 1 kohdassa tarkoitettua asumisesta syntyvää jätettä, vaan sosiaali- ja terveystaloudellista syntyvää jätettä. Kun otetaan huomioon, että jätelain muutoksessa 445/2018 on tarkoituksellisesti jätetty tällainen jäte pois kunnan jätehuollon järjestämisvastuulta, Pajunkissan Hoitokodin jätteet kuuluvat jätteen haltijan järjestämisvastuulle.

Olennaista on se, että Helsingin HAO:n päätöksessä rajanvetoa on lähdetty tekemään seuraaviin perusteisiin tukeutuen:

1. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain (922/2011) viittausten mukaiset termit sosiaalihuoltolaissa (1301/2014), ilman että on huomioitu sosiaalihuoltolaissa tarkemmin säädettyä sisältöä ko. termeille;
2. Ympäristöministeriön jätelakioppaassa (2015) käytetyt määritelmät, ilman tarkastelua siitä, mikä on hoitolaitoksen eli oikeammin laitoshoidon ja asumisen tai palveluasumisen välinen ero;
3. Palvelutalon rinnastaminen asuntolaan, kun jätelaki tunnistaa nimenomaisesti myös muun asumisen osana 32 §:n 1 momentin 1 kohdan asumisen kokonaisuutta;
4. Tilastokeskuksen asuntoloita koskeva toimialaluokitus.

Sen sijaan Vaasan HAO:n päätöksessä, joka myös koskee sitä, voidaanko ns. palveluasumisen yksiköitä/rakennuksia tulkita jätelain 32 §:ssa tarkoitetuksi asumiseksi vaiko ei, rajanvetoa on tehty olennaisesti erilaisiin lähtökohtiin ja perusteisiin tukeutuen. Vaasan HAO:n ratkaisussa keskeisenä arvioinnin perusteena on asuminen vakiintuneena tosiasialliseen toimintaan perustuvana terminä:

*Jätelain mukaan kunta vastaa vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuollon järjestämisestä. Jätelaissa ei ole tarkemmin määritelty, mitä asumisella laissa tarkoitetaan, **mutta kyse on vakiintuneesta termistä, joka saa sisältönsä yhden tai useamman yksityisen henkilön tosiasiallisesta toiminnasta.***

*Saga Palvelutalo Lakeudenlinnassa omissa asunnoissaan **vuokralla asuvien henkilöiden kohdalla kyse on heidän vakinaisista tai tilapäisistä asunnoistaan eikä heidän asumisestaan syntyvää jätettä voida pitää yhtiön sosiaali- ja terveystoiminnasta syntyvänä jätteenä sillä perusteella, että asukkaille tarjotaan asumisen lisäksi myös muita palveluja. Siltä osin kuin jätettä syntyy yhtiön harjoittamasta muusta toiminnasta muualla kuin asukkaille vuokratuissa asunnoissa, kyse ei ole asumisesta syntyvistä jätteistä.***

Vaasan HAO:n päätöksessä tarkastelu vastaavassa asiassa perustuu siis yksityisten henkilöiden tosiasialliseen toimintaan, jolloin omissa asunnoissaan/huoneissaan vuokralla asuvien henkilöiden toiminnassa syntyvän jätteen on oltava jätelaissa tarkoitettua asumisesta syntyvää jätettä riippumatta siitä, mitä palveluita ko. henkilöille tarjotaan asumisen ohessa. Valituksen kohteena olevassa päätöksessä taasen yksityisten henkilöiden tosiasiallisen toiminnan tarkasteluun perustuvaa näkökulmaa ei ole lainkaan käytetty, vaikka kysymyksessä on palveluasumisen muoto.

Tältä osin KHO:n tulisi siis ottaa kantaa siihen, mistä lähtökohdista rajanveto jätelain mukaisen asumisen osalta on tehtävä, kun tarkastelun kohteena ovat niin kutsutut erilaiset palveluasumisen yksiköt/rakennukset. Valituksen kohteena olevan päätöksen ja lainatun Vaasan HAO:n päätöksen perustelut samaan kysymykseen ovat lähtökohdiltaan niin erilaiset, ettei oikeusvarmuuden vaatimus täyty.

VALITUS

Vaatimukset

Aiempi Vaasan HAO:n päätös on jo saavuttanut lainvoiman. KHO:n tulisi muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä siten, että Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 8.3.2022 §:n 16 päävelvoite ja sen tehoste saatetaan voimaan siten, että KHO:n päätöksessä ja sen perusteluissa annetaan ennakkoratkaisu siitä, miten voimassa olevan jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaista asumisen määritelmää tulisi vastaavissa tapauksissa tulkita.

Asuminen jätelaissa

Hallituksen esityksessä 199/2010 jätelaiksi todetaan 32 §:n yhteydessä, että ehdotetun 1 momentin 1 kohdan mukaan asumisessa syntyvän jätteen (ns. kotitalousjätteen) jätehuollon järjestäisi nykyiseen tapaan kunta. Asumisessa syntyvää jätettä olisi kaikki vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte sen lajista, laadusta ja määrästä riippumatta, mukaan lukien vaaralliset jätteet ja sako- ja umpikaivolietteet. Sittemmin lain ensimmäistä kohtaa on täsmennetty teknisesti jätelain muutoksella (714/2021) siten, että saostus- ja umpisäiliölietteet on erotettu omaksi 2 momentiksi ja lisätty 1 momentin 1 kohtaan ”mukaan lukien kotitalouden pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte”. Em. mainitut muutokset johtuvat EU:n jätedirektiivin muutoksista, jonka mukaan yhdyskuntajätteen määritelmää muutettiin jonkin verran. Kunnan jätehuoltovastuun laajuutta asumisen osalta ei em. mainituilla muutoksilla kuitenkaan muutettu aiemmasta.

Esperi Care Oy vetosi lausunnossaan siihen, että vuoden 2018 jätelakimuutoksessa (445/2018) sosiaali- ja terveydenhuollon yhdyskuntajätteet poistettiin kunnan jätehuoltovastuulta. Teknisesti silloinen jätelain 32.1 §:n 1 momentin 2 kohta poistettiin, mutta tosiasiasa kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon yhdyskuntajäte ei poistunut kunnan jätehuoltovastuulta. Ottaen huomioon jätelain systematiikan 32 §:ssä, kunnan jätehuoltovastuulta poistettiin vain ne sosiaali- ja terveydenhuollossa syntyvät yhdyskuntajätteet, joiden ei voida katsoa syntyvän asumisessa. Poistuvista jätteistä esimerkkinä voidaan mainita vaikkapa yksityisten terveysasemien ja sairaaloiden yhdyskuntajätteet. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon ollessa kuntien järjestämää toimintaa, niiden yhdyskuntajätteet sisältyivät kunnan hallinto- ja palvelutoiminnan yhdyskuntajätteisiin. Sittemmin hyvinvointialueiden perustaminen on muuttanut tätä logiikkaa, mutta siirtymäajaksi on jätelain muutoksella (1148/2022) säädetty uusi jätelain 32 a §.

On siis huomattava, että jätelain muutoksessa (445/2018) asumisen jätteiden jätehuoltovastuuseen ei kohdistettu muutoksia ja että asumisen käsite on näin ollen jätelaissa edelleenkin laaja. Mikäli

palveluasumista ei luokiteltaisi jätelain tarkoittamaksi asumiseksi, olisi tästä oltava erillinen maininta jätelain 32 §:ssä.

Jätelaissa ja sen esitöissä ei ole määritelty asumista. Ainoastaan vapaa-ajan asumista on määritelty jäteasetuksen 5 §:ssä (VnA jätteistä 179/2012) ja asetuksen perustelumuiustiossa.

Katsomme, että käsitteen laajuuden vuoksi merkityksellistä ovat kaikessa asumiseksi luokiteltavassa toiminnassa syntyvät jätteet, olipa asuminen sitten vakinaista, tilapäistä, asuntolamaista, vapaa-aikaan liittyvää tai osa julkisen tai yksityisen toimijan palvelutoimintaa, riippumatta siitä, mitä oheispalveluita asumisen yhteydessä asukkaalle tarjotaan.

Arvioinnin lähtökohta

Olenainen tarkastelulähtökohta nähdäksemme on Vaasan HAO:n päätöksessään esiin nostama näkökohta siitä, että jätelain mukainen asuminen käsitteenä "saa sisältönsä yhden tai useamman yksityisen henkilön tosiasiallisesta toiminnasta". Käsillä olevan tapauksen oikeudellinen rajanveto nähdäksemme tiivistyy siis siihen, onko asunnoissa tapahtuva yksityisten henkilöiden toiminta ja oleminen katsottava asumiseksi vaiko täysipäiväiseksi sairaanhoidoksi, ja tämän rajanvedon olisi lain nojalla tehtävä näiden henkilöiden tosiasialliseen toimintaan keskittyvän tarkastelun perusteella. Tässä tarkastelussa on pidettävä mielessä jätelain 32 §:ssa annettu laaja sisältö asumisen käsitteelle, jonka vuoksi on perusteltua todeta, että palveluasuminen eroaa olennaisella tavalla varsinaisesta sairaanhoidosta esimerkiksi sairaalan vuodeosastolla. Sairaanhoidossa tavoite on hoitaa potilaat siten, että heidän oleskelutarpeensa ko. paikassa lakkaa ja he voivat palata varsinaiseen asuinpaikkaansa. Palveluasumisessa taasen tavoitteena on järjestää turvallinen asuminen.

Sosiaalihuollon piiriin kuuluva asuminen

Näyttää siltä, asumisen ohella tässä tapauksessa kyseessä olevan palveluasumisen yksikön toiminnassa kyse on samalla myös (yksityiseksi) sosiaali- ja terveyspalvelutoimialaksi luokiteltavasta toiminnasta. Se, että asumisen ohella asukkaalle tarjotaan sosiaali- ja terveyspalveluita, ei kuitenkaan poissulje sitä, etteikö kyse voisi olla myös asumisesta. Onkin huomattava, että asuminen itsessään on sinänsä toimialariippumatonta ja sitä voi tapahtua eri toimialojen liiketoiminnan puitteissa. Esimerkiksi useiden yksittäisten lomamökkien vuokraustoiminta, jota harjoitetaan liiketoimintana, on oikeuskäytännössä katsottu asumiseksi. Asumisessa on siis rajapintoja muihin toimialoihin, erityisesti yksityisiin ja julkisiin sosiaalipalveluihin ja koulutustoimintaan.

Näkemyksemme mukaan Helsingin hallinto-oikeuden käännteinen johtopäätös siitä, että sosiaali- ja terveyspalvelun toimialalla tapahtuvassa toiminnassa kyse ei ole asumisesta, on jätelain 32 §:n sisältö huomioiden virheellinen. Kyse voi olla molemmista toiminnoista samaan aikaan. Asumisen ohella asukkaalle tarjotaan sosiaali- ja terveydenhuollon liiketoimintaan liittyviä palveluita, mutta se ei välittömästi poissulje sitä, etteivätkö asukkaat voisi samalla asua asunnoissaan jätelaissa tarkoitettulla tavalla. Jätelaissa säädetyn jätehuollon järjestämisvastuun tarkastelussa olennaista on se, täyttyykö jokin kriteeri sille, että toiminta sisältyisi kunnan jätehuollon järjestämisvelvollisuuden piiriin. Näin on tehty aiemmassa Vaasan HAO:n päätöksessä. Näin ollen Helsingin hallinto-oikeus on lähtenyt asian arvioinnissa liikkeelle virheellisistä lähtökohdista, kun se on pyrkinyt arvioimaan, onko

mainitusta toiminnasta syntyvä jäte vain sosiaali- ja terveystalvasta vai vain jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta asumisesta syntyvää jätettä.

Olemassa oleva ohjeistus ja sosiaalihuollon lainsäädäntö

Hallinto-oikeuden päätöksessä erilaista saatavilla olevaa lähtöaineistoa on hyödynnetty suppeasti. Kuntaliiton yleiskirjeessä 3/2019 on käsitelty vuoden 2019 alussa tapahtunutta kunnan järjestämistä vastuun muutosta (<https://www.kuntaliitto.fi/yleiskirjeet/2019/kunnan-jatehuollon-jarjestamisvastuu-muuttui-vuoden-2019-alussa>). Kirjeen liitteenä olevassa muistiossa käsitellään laajasti eräitä kunnan jätehuoltovastuun toteuttamiseen liittyviä tulkintoja, mm. asumisen käsitettä. (https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Liitemuistio_Yleiskirje_3_2019_i%C3%A4t_elaki_vaihe_1.pdf)

Tilastokeskuksen toimialaluokituksessa esimerkiksi terveys- ja sosiaalipalveluiden (Q) alaluokkana on sosiaalihuollon laitospalvelut (87), johon kuuluvat sosiaalihuollon laitos- ja asumispalvelut. (<https://www.stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/?code=87&name=Sosiaalihuollon%20laitospalvelut>) Sivuston mukaan sosiaalihuollon laitoshoidon ja asumispalvelun erona on asiakkaan mahdollisuus päättää hoito- tai asuinpaikasta. Samaan luokkaan kuuluvat myös yksityisen sektorin tuottamat laitos- ja asumispalvelut. Sosiaalihuollon asumispalveluissa asiakkaan asuminen perustuu yleensä asunnon hallintasuhteeseen (vuokra tai omistus). Asiakkaalla on silloin hallussaan oma asuintila, joka on yksin hänen käytössään.

Sosiaalihuoltolain, johon laissa yksityisistä sosiaalipalveluista viitataan, perusteluissa (HE 164/2014 vp, § 21) todetaan myös nimenomaisesti, että asumisesta asukas maksaa yleensä vuokran ja palveluista asiakasmaksun. Sosiaalihuoltolaissa myös kuvataan palvelu asumispalveluna viitaten nimenomaisesti asumisen tarpeisiin.

Sosiaalihuoltolain muutoksen esitöissä (HE 231/2022) todetaan seuraavaa: ”Voimassa olevan lain 21 §:n 2 ja 3 momentista ilmenee, että tavallisen palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen erona on ainoastaan se, että tehostettua palveluasumista annetaan henkilöille, joilla hoidon ja huolenpidon tarve on ympärivuorokautista. Kummassakin asumispalvelun muodossa palvelujen sisältö on määritelty samaksi, mutta tehostetussa palveluasumisessa palveluja järjestetään asiakkaan tarpeen mukaan ympärivuorokautisesti.”

Laajaa asumisen tulkintaa tukee myös se seikka, että koko ajan kehittyy uusia asumisen ja sen ohella tarjottavien palvelujen muotoja. Sosiaalihuoltolakiin (muutos 790/2022) lisättiin mm. säännös 46 c § koskien yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista samassa rakennuskokonaisuudessa. Säännöksen mukaan yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista voidaan toteuttaa samaan rakennuskokonaisuuteen kuuluvissa tiloissa. Mutta ko. rakennuskokonaisuuteen voi kuulua myös asuntoja, jotka ovat muiden henkilöiden kuin yhteisöllisen asumisen tai ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaiden käytössä. Lisäksi jos asukkaalla olosuhteet muuttuvat niin, että hänen on perusteltua siirtyä yhteisöllisestä asumisesta tai tavallisesta asumisesta ympärivuorokautiseen palveluasumiseen, muutos on mahdollisuuksien mukaan toteutettava niin, ettei hänen tarvitse siirtyä toiseen asuntoon saadakseen tarvitsemansa palvelut.

Hallituksen esityksessä sosiaalihuoltolain muutokseksi (231/2021) kirjoitetaan "asumispalvelujen kokonaisuudesta." "Asumispalveluja ovat voimassa olevan lain 21 §:n mukaan tilapäinen asuminen, tuettu asuminen, palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen." "Asumispalveluja koskevan sääntelyn selkeyttämiseksi ehdotetaan, että jokaisesta asumispalvelun muodosta säädetään erillisessä pykälässä. Nykyistä tehostettua palveluasumista koskeva sääntely täsmentyisi ja palvelun nimike muuttuisi ympärivuorokautiseksi palveluasumiseksi."

Niin ikään em. hallituksen esityksessä todetaan: "Sosiaalihuollon vastuu asumisen järjestämisessä on pykälässä tarkoitettu viimesijaiseksi siten, että henkilöllä itsellään on ensisijainen vastuu asumisensa järjestämisestä. Sosiaalihuollossa asuminen on yleensä liitännäinen ja alisteinen muille kysymyksille ja niiden johdosta tehtäville toimenpiteille ja interventioille. Asunnon puute tai sen sopimattomuus voi kuitenkin johtaa moniin sosiaalihuollon kannalta keskeisiin ongelmiin, joten tuen asumisen järjestämiseen tulisi olla myös sosiaalihuollon keinovalikoimassa."

Sosiaalihuoltolain lähtökohta on siis se, että ensisijaisesti ihminen järjestää asumisensa itse. Silloin, kun ihminen ei siihen pysty, esimerkiksi ikänsä, kuntonsa tai muun esteen vuoksi, sosiaalihuolto on velvollinen auttamaan ihmistä nimenomaisesti asumisen järjestelyissä. Asuminen voidaan järjestää myös ns. ympärivuorokautisena palveluasumisena, jolloin asukas saa tarvitessaan apua ympärivuorokautisesti. Lähtökohtana kuitenkin on koko ajan se, että asiakas voi toteuttaa oikeutta asua jossakin riittävän turvallisesti ja terveellisesti.

Rinnasteisuus asuntolaan

Hallinto-oikeus on päätöksessään virheellisesti rinnastanut kyseisen toiminnan asuntolaan. "*Sikäli kuin nyt kysymyksessä olevan toiminnan luonnetta voitaisiin pitää jonakin jätelain 32 §:n 1 momentin 1 kohdassa lueteltuna asumisen muotona, rinnastuisi se lähimpänä kohdassa mainittuun asuntolassa asumiseen.*" Lisäksi päätöksessä ei ole otettu huomioon muuta kuin YM:n Jätelakioppaan myöhemmin varsin suppeaksi tulkittu esimerkinäkemyksistä, mikä on asuntolatoimintaa. Nähdäksemme tapauksessa olisi tullut tarkastella asiaa laajemmin muuna asumisena tai vakinaisena asumisena.

Uhkasakon asettaminen tehosteeksi

Loviisan rakennus- ja ympäristölautakunta on asettanut päävelvoitteensa tehosteeksi uhkasakon. Lautakunta katsoo, että asiassa ei ole merkitystä sillä, että Espero Care on huolehtinut jätehuoltonsa järjestämisestä. Tapauksessa ei ole kyse sen arvioinnista, onko jätehuolto esimerkiksi ympäristönsuojelullisesti järjestetty asianmukaisesti, vaan onko jätehuolto järjestetty sen lisäksi myös noudattaen jätelain velvoitteita. Mikäli tältä seikalta ummistetaan silmät oikeudellisessa arvioinnissa, voisi se johtaa jätelaissa säädettyjen järjestämisvastuiden noudattamisen kannalta kestävämpään tilanteeseen. Nimenomaisessa tapauksessa kysymys on siitä, onko jätelain mukainen jätehuollon järjestämisvastuu jätteen haltijalla (28 §) vain kunnalla (32 §).

LIITTEET

Helsingin hallinto-oikeuden päätös 29.9.2023

Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 8.3.2022 § 16

Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 10.5.2022 § 43

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 22.2.2022 168/2022, Dnro 20348/03.04.04.04.19/2020

PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUS

Loviisassa 27.10.2023

Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan puolesta,

Veli-Matti Mettinen
puheenjohtaja
rakennus- ja ympäristölautakunta

Heidi Lyytikäinen
ympäristöpäällikkö

Osoite:
Loviisan kaupunki
Rakennus- ja ympäristölautakunta
sähköpostiosoite: kaupunki@loviisa.fi
postiosoite: PL 77, 07901 Loviisa